નેશનલ અર્બન લાઈવલીહુડ મિશન યોજના (રાષ્ટ્રીય શહેરી આજીવિકા મિશન–NULM)

નેશનલ અર્બન લાઈવલીહુડ મિશન યોજના NULM અંતર્ગત

૧. સામાજીક ગતિશીલતા અને સંસ્થાગત વિકાસ

Social Mobilisation And Institution Development

– આ ઘટક અંતર્ગત શહેરી ગરીબોના સ્વ સહાય જુથની રચના કરી વિસ્તાર કક્ષા (Area Level Fedration) અને શહેર કક્ષા મંડળો (City Level Fedration)ની રચના કરવાની રહે છે.

૧. <u>સામાજીક ગતિશીલતા અને સંસ્થાગત વિકાસ :–</u>

(Social Mobilisation And Institution Development)

a. સ્વસહાય જુથ (Self Help Group–SHG):–

સભ્યોની સંખ્યાઃ– ૧૦ થી ૨૦ સભ્યોનું જુથ.

– **લાભાર્થીઓની લાયકાત :**– ઓછામાં ઓછા ૭૦% સભ્યો શહેરી ગરીબો/ મા વાત્સલ્ય/ મા અમૃતમ/ ઈ.ડબ્લ્યુ.એસ. આવાસ/ પુરવઠા વિભાગના બીપીએલ કાર્ડ ધારક હોવા જોઈએ. સામાન્ય રીતે મહિલાઓનું જુથ અને વિકલાંગ કે અશકત પુરુષોનું જુથ બનાવી શકાશે.

– **રીવોલ્વીંગ ફંડ :**– SHGને એકવારીય રૂ.**૧૦,૦૦૦/**– ફરતા ભંડોળની સહાય ચુકવવામાં આવે છે. રીવોલ્વીંગ ફંડ માટે SHG ઓછામાં ઓછા છ માસથી કાર્યરત હોવું જરૂરી અને અગાઉ કોઈ યોજના/ SJSRY અંતર્ગત રીવોલ્વીંગ ફંડનો લાભ ન મેળવ્યો હોય તેવા જુથોને પણ રીવોલ્વીંગ ફંડનો લાભ આપી શકાય છે.

– મહિલા સ્વ સહાય જુથએ બેંકમાંથી લીધેલ લોનની રકમની સમયસર ભરપાઈ કરવાથી જુથને વધારાની ૩% વ્યાજ સહાય પુરી પાડવામાં આવશે.

	રચાયેલ SHG જુથોની સંખ્યા	રચાયેલ SHG જુથોમાં સભ્યોની સંખ્યા	રીવોલ્વીગ ફંડ ચુકવાયેલ SHG જુથોની સંખ્યા	કુલ ચૂકવેલ રીવોલ્વીગ ફંડ
તા.૩૧/૩/૧૬ સુધી	305	3355	**148**	**1480000**

b. વિસ્તાર કક્ષાના ફેડરેશન (Area leval Faderation -ALF):–

– સભ્ય પદ : જે તે વિસ્તારના **૧૦ થી ૨૦** SHG

– સભ્યો : જે તે વિસ્તારના SHGમાંથી પ્રત્યેક SHGના ૨ હોદ્દેદારો ફેડરેશનના સભ્યો રહેશે.

– રીવોલ્વીગ ફંડ : ALFને એકવારીય રૂ.**૫૦,૦૦૦/**– ફરતા ભંડોળની સહાયની જોગવાઈ છે. જેનો ઉપયોગ SHGને ધિરાણ કરવા, SHGના સભ્યોને વિવિધ સમર્થક સેવા પુરી પાડવા અને જાગૃતિ નિર્માણ/ માહિતીના પ્રસાર વિગેરે માટે કરી શકાશે.

c. શહેરી આજીવિકા કેન્દ્રો (City livelyhood Centers -CLCs) :–

– હેતુ : શહેરી ગરીબો તેમની સેવાઓ વેચી શકે, માહિતી અને અન્ય લાભો મેળવી શકે.

– સંખ્યા : **૧૦ લાખથી** વધુ વસ્તી ધરાવતાં શહેરોમાં **વધુમાં વધુ** ૮ CLCs ની સ્થાપના કરવામાં આવે છે.

૨. ક્ષમતા ઘડતર અને તાલીમ

Capacity Building & Training- CB&T

– કેન્દ્રીય, રાજય અને શહેર સ્તરે સમયસર અને ઉચ્ચ ગુણવત્તાપુર્ણ ટેકનિકલ સહાય ઉભી કરવી.

૩. ક્ષમતા સંબધી તાલીમ અને પ્લેસમેન્ટ દ્વારા રોજગાર.

Employment through Skills Training & Placement

- હેતુ :– લાંબો સમય ટકી રહે તેવી આજીવિકા પુરી પાડવા શહેરી ગરીબોને કૌશલ, તાલીમ આપવી.

- તાલીમ માટેના ઉમેદવાર : શહેરી ગરીબો/ મા વાત્સલ્ય/ મા અમૃતમ/ ઈ.ડબ્લ્યુ.એસ. આવાસ/ પુરવઠા વિભાગના બીપીએલ કાર્ડ ધારક હોવા જોઈએ. તે પૈકી ૩૦% મહિલાઓ હોવી જોઈએ.
- તાલીમ માટેના અભ્યાસક્રમો : SULM ધ્વારા મંજુર થયેલ ધારાધોરણ મુજબ
- તાલીમનો સમયગાળો : ઓછામાં ઓછા ૦૩ મહિના આશરે ૪૦૦ કલાકની ટેકનિકલ કૌશલ તાલીમ અને તે ઉપરાંત ૩૦ કલાકની ભાષા કૌશલ તાલીમ (કોમ્પ્યુટર તાલીમ) આપવાની રહે છે.

- તાલીમ આપનાર સંસ્થા અને પ્રમાણીકરણ સંસ્થા (પ્રમાણપત્ર આપનાર એજન્સી) બંને અલગ રાખવામાં આવશે.
- પ્રમાણીકરણ સંસ્થા : ઉમેદવારે મેળવેલ કૌશલની પરીક્ષા કે અલગ એજન્સી ધ્વારા મુલ્યાંકન કરી ઉમેદવારને પ્રમાણપત્ર આપશે.
- અસફળ ઉમેદવારોના પુનઃતાલીમ ખર્ચ તાલીમ આપનાર સંસ્થા ભોગવશે.

	કાર્યરત એજન્સીઓ સંખ્યા	**કાર્યરત તાલીમ કેન્દ્રોની સંખ્યા**	**બેચની સંખ્યા**	**તાલીમ લઈ રહેલ તાલીમાર્થીઓની સંખ્યા**
તા.૧/૪/૧૫ થી ૩૧/૩/'૧૬ સુધી	**4**	**10**	**34**	**712**

૪. સ્વરોજગાર કાર્યક્રમ

Self Employment Programmer

☛ **હેતુ** : શહેરી ગરીબોને વ્યકિતગત ધોરણે/ જુથમાં પોતાના કૌશલને અનુરૂપ નફાકારક સ્વરોજગાર સાહસો/લઘુ ઉધોગ સાહસો ઉભા કરવા માટે નાણાંકીય સહાય આપવી.

વ્યકિતગત ઉધોગ સાહસ લોન અને સહાયકી :

☛ **લાભાર્થી** : શહેરી ગરીબો/ મા વાત્સલ્ય/ મા અમૃતમ/ ઈ.ડબ્લ્યુ.એસ. આવાસ/ પુરવઠા વિભાગના બીપીએલ કાર્ડધારક હોવા જોઈએ.

☛ **વયઃ** લાભાર્થી લોન માટે અરજી કરે ત્યારે તેઓએ ૧૮ વર્ષ પુરા કરેલ હોવા જરૂરી છે.

☛ **પ્રાયોજના ખર્ચઃ** વ્યકિતગત ઉધોગ સાહસનું મહત્તમ પ્રાયોજના ખર્ચ **રૂ.૨,૦૦,૦૦૦/-** સુધીની લોન

☛ **લોનની ભરપાઈ** : લોનની શરૂઆતના ૬ થી ૧૮ મહિના પછી બેંકો નકકી કરે તે મુજબ ૫ થી ૭ વર્ષની વચ્ચે હોઈ શકે.

a. જુથ ઉધોગ સાહસ લોન અને સહાયકી :

☛ લાભાર્થી : શહેરી ગરીબોનું જુથ અથવા સ્વ સહાય જુથના સભ્યો

☛ પાત્રતા : ઓછામાં ઓછા ૦૫ સભ્યોનું જુથ જરૂરી જે પૈકી ન્યુનતમ ૭૦% સભ્યો શહેરી ગરીબો/ મા વાત્સલ્ય/ મા અમૃતમ/ ઈ.ડબ્લ્યુ.એસ. આવાસ/ પુરવઠા વિભાગના બીપીએલ કાર્ડધારક પૈકીમાંથી હોવા જોઈએ.

☛ ઉપરોકત બંને પ્રકારની બેંક લોન માટે વ્યાજ સહાયકીની રકમ : જે **તે બેંકનો પ્રવર્તમાન વ્યાજદર** અને **વાર્ષિક ૭%ના વ્યાજદર વચ્ચેના તફાવતની** રકમ વ્યાજ સહાયકી તરીકે

બેંકોને ચુકવણી, બેંકોની ત્રિમાસિક વ્યાજ સહાયકી માટેની ડિમાન્ડ મળ્યેથી ચુકવવામાં આવે છે.

	TFCમાં મુકવામાં આવેલ અરજીઓની સંખ્યા	TFC ઘ્વારા મંજુર કરી બેંકોમાં મોકલવામાં આવેલ અરજીઓની સંખ્યા	બેંકો ઘ્વારા મંજુર કરવામાં આવેલ અરજીઓની સંખ્યા	કુલ લોનની રકમ રૂ.
તા.૧/૪/૧૫થી તા.૩૧/૩/૧૬ સુધી	**00**	877	**337**	**63704124**

પ. શહેરી ગરીબ ફેરિયાઓને સહાય

Support to Urban Street Vendors

– **હેતુ** : શહેરી ગરીબ ફેરિયાઓને કૌશલો શીખવા, લઘુ સાહસો ઉભા કરવામાં સહાય કરવા, ધિરાણ મેળવવા માટે સક્ષમ બનાવવા જરૂરી આયોજન.

– **કાર્ય** : ફેરિયાઓની સમયતંરે સમાજીક– આર્થિક મોજણી, નોંધણી અને તેઓને ઓળખપત્રો આપવાની તેમજ શહેરી ફરિયાઓનો એક ડેટાબેસ તૈયાર કરવાની કામગીરી.

– **તાલીમખર્ચ** : શહેરી ફેરિયાઓને તાલીમ પુરી પાડવા માટે વ્યકિત દીઠ મહત્તમ **રૂ.૭૫૦/–** તાલીમ ખર્ચ, જેમાં તાલીમાર્થીની ફી, ખોરાક, પ્રવાસ ખર્ચનો સમાવેશ થશે.

– **લોન પર વ્યાજ સહાયઃ** શહેરી ગરીબ ફેરિયાઓને ૭% વ્યાજ દરે લોન.

જે તે બેંકનો પ્રવર્તમાન વ્યાજ દર અને વાર્ષિક ૭%ના વ્યાજ દર વચ્ચેના તફાવતની રકમ વ્યાજ સહાયકી તરીકે બેંકોને ચુકવણી કરવાની જોગવાઈ છે.

૬. ઘરવિહોણા શહેરી લોકો માટે આશ્રય યોજના

Shelter for Urbun Homeless-SUH

– **હેતુ** : શહેરી સમાજોના સૌથી ગરીબ વર્ગને આશ્રય અને અન્ય તમામ આવશ્યક સેવાઓ પુરી પાડવા બાબત.

– **જોગવાઈ** : દર એક લાખ શહેરી વસ્તીદીઠ એવામાં ઓછી ૧૦૦ વ્યકિતઓ માટે કાયમી સામુહિક આશ્રયની જોગવાઈ દરેક આશ્રયમાં ૫૦ અથવા ૧૦૦ વ્યકિતઓનો સમાવેશ.